στήμη δὲν διέγνωσεν ἔτι τὰ ἀπόκρυφα τῆς Φύσεως, καὶ ἐνῷ ἀπέραντον Θέατρον ἀποκαλύπτεται ἐνώπιόν της — τὸ μέγα καὶ μικρὸν Ἄπειρον — ἀπὸ τῆς κοιλάδος μέχρι τῆς κυανολεύκου κορυφῆς, ἀπὸ τῆς μορμυριζούσης πηγῆς μέχρι τοῦ χειμάρρου ἀναζητεῖ καὶ ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ· ἀλλὰ δὲν θὰ εὕρῃ οὔτε θὰ μάθῃ, σᾶς τὸ διαβεβαιώ, ἐὰν δὲν ἐπιστηριχθῇ ἐπὶ τῆς λαμπάδος τῆς θρησκείας ἤτοι ἐπὶ τοῦ Θεοῦ.

Ὁποῖον ἀχανὲς πανόραμα ἀναπτύσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Γῆς μέχρι τῶν ἡμερῶν μας! Ὁποία ἀπέραντος ἐπισώρευσις ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων! Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἀκάματος αὕτη ἐπιστήμη τὰ πάντα εἶδε, τὰ πάντα ἐξηρεύνησε καὶ ἀνεκοίνωσε. Συνεπάθησεν ἐπὶ τῇ ἐφημέρῳ ὑπάρξει τῶν ζωϋφίων, τῶν ψυκτῶν καὶ τῶν μυριάδων τῶν μικροζώων· ἁλίευσε τὰ ζωόφυτα εἰς τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν. Τὸ ἄστατον ἐπιφύλλιον ἢ ὁ γίγας βασβάβ (*) ἐπίσης ἀπερρόφησαν τὴν προσοχήν της· ἀνέσκαψεν ἐκ τῶν προαιωνίων μνημείων τὰ προκατακλυσμιαῖα παχύδερμα — τὸ μεγαθήριον καὶ τὸν ἰχθιόσαυρον, — καὶ τὰ περίεργα δάση τῶν πρώτων τῆς ἐπιγείου ἡμῶν σφαίρας ἡμερῶν.

Μὲ τὸ μικροσκόπιον εἰς τὴν χεῖρα τὰ πάντα ἀνεκάλυψε καὶ ἀνέλυσεν.

Οὐ πρὸ πολλοῦ ἐνησχολοῦντο περὶ τοῦ εὐκαλύπτου, τῆς παντοδυνάμου ταύτης παναπείας, περὶ τοῦ λίνου (phormium tenace) τῆς νέας Ζηλανδίας, καὶ αὔριον ἄλλα φυτὰ θὰ ἐκπλήξωσι τοὺς ἐπιστήμονας ἡμῶν. Ὁ ἀὴρ, ὁ τόσῳ λεπτὸς, ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν διάγνωσιν ἡμῶν· τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ, τὸ ἄζωτον καὶ τὸ ὑδρογόνον, περιεγκαλείονται εἰς τοὺς ὑαλίνους σωλῆνας.

Ἀπὸ τῶν ἀβύσσων τῆς θαλάσσης μέχρι τῶν αἰθερίων ὑψῶν, ἔνθα οἱ ἀεροναῦται εὑρίσκουσι τὸν θάνατον, ἀπὸ τοῦ πολύποδος μέχρι τοῦ ἀετοῦ, ἀπὸ τῶν ἰχθύων μέχρι τῶν σκωλήκων, ἀπὸ τοῦ ἀκάρεως μέχρι τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐπιστήμη τὰ πάντα ἐπεθεώρησεν ἢ νομίζει ἐπράξε τοῦτο.

Ἢν ὅ,τι τὸ Μικροσκόπιον ἔπραξε διὰ τὸ μικρὸν Ἄπειρον τὸ Τηλεσκόπιον τὸ ἐπετέλεσε διὰ τὸ μέγα Ἄπειρον· καὶ ἐὰν ἀνακαλέσω

(*) Βασβάβ, μέγα δένδρον τῆς Ἀφρικῆς. Ἐπιφύλλιον μικρόν τι δενδρύλλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἄνθη γεννῶνται ἐπὶ τῶν φύλλων.